

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോദ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച

പ്രാജാപത്യം തു തത്തേജഃ പരതേജോഹനം ദിതിഃ |
ദധാര വർഷാണി ശതം ശങ്കമാനാ സുരാർദനാത് || 1 ||

ലോകേ തേന ഹതാലോകേ ലോകപാലാ ഹതൗജസഃ |
ന്യവേദയൻ വിശ്വസൃജേ ധ്യാന്തവൃതികരം ദിശാം || 2 ||

ദേവാ ഉഘുഃ

തമ ഏതദ്വിഭോ വേത്ഥ സംവിഗ്നാ യദ്വയം ഭൃശം |
ന ഹ്യവൃക്തം ഭഗവതഃ കാലേനാസ്പൃഷ്ടവർമ്മനഃ || 3 ||

ദേവദേവ ജഗദ്ധാതർലോകനാഥശിഖാമണേ |
പരേഷാമപരേഷാം ത്വം ഭൂതാനാമസി ഭാവവിത് || 4 ||

നമോ വിജ്ഞാനവീര്യായ മായയേദമുപേയുഷേ |
ഗൃഹീതഗുണഭദ്രായ നമസ്തേവൃക്തയോനയേ || 5 ||

യേ ത്വാനന്യേന ഭാവേന ഭാവയന്ത്യാത്മഭാവനം |
ആത്മനി പ്രോതഭൂവനം പരം സദസദാത്മകം || 6 ||

തേഷാം സുപക്വയോഗാനാം ജിതശ്വാസേന്ദ്രിയാത്മനാം |
ലബ്ധയുഷ്മത്പ്രസാദാനാം ന കുതശ്ചിത്പരാഭവഃ || 7 ||

യസ്യ വാചാ പ്രജാഃ സർവാ ഗാവസ്തന്ത്യേവ യന്ത്രിതാഃ |
ഹരന്തി ബലിമായത്താസ്തസ്മൈ മുഖ്യായ തേ നമഃ || 8 ||

സ ത്വം വിധത്വ ശം ഭൂമംസ്തമസാ ലുപ്തകർമ്മണാം |
അദഭ്രദയയാ ദൃഷ്ട്വാ ആപന്നാനർഹസീക്ഷിതും || 9 ||

ഏഷ ദേവ ദിതേർഗർഭ ഓജഃ കാശ്യപമർപിതം |
ദിശസ്തിമിരയൻ സർവാ വർധത്യേഗ്നിരിവൈധസി || 10 ||

മൈത്രേയ ഉവാച
സ പ്രഹസ്യ മഹാബാഹോ ഭഗവാൻ ശബ്ദഗോചരഃ |
പ്രത്യാചഷ്ടാത്മഭൂർഭേവാൻ പ്രീണൻ രൂപിരയാ ഗിരാ || 11 ||

ബ്രഹ്മോവാച
മാനസാ മേ സുതാ യുഷ്മത്പൂർവജാഃ സനകാദയഃ |
ചേരൂർവിഹായസാ ലോകാൻ ലോകേഷു വിഗതസ്തപ്തഹഃ || 12 ||

ത ഏകദാ ഭഗവതോ വൈകുണ്ഠസ്യാമലാത്മനഃ |
യയൂർവൈകുണ്ഠനിലയം സർവലോകനമസ്കൃതം || 13 ||

വസന്തി യത്ര പുരുഷാഃ സർവേ വൈകുണ്ഠമൂർതയഃ |
യേനിമിത്തനിമിത്തേന ധർമേണാരാധയൻ ഹരിഃ || 14 ||

യത്ര ചാദ്യഃ പൂമാനാസ്തേ ഭഗവാൻ ശബ്ദഗോചരഃ |
സത്ത്വം വിഷ്ടഭ്യ വിരജം സ്വാനാം നോ മൃഡയൻ വൃഷഃ || 15 ||

യത്ര നൈശ്ശ്രേയസം നാമ വനം കാമദുഃഖൈർദ്രുമൈഃ |
സർവർതുശ്രീഭിർവിഭ്രാജത്കൈവൽയമിവ മുർതിമത് || 16 ||

വൈമാനികാഃ സലലനാശ്ചരിതാനി യത്ര
ഗായന്തി ലോകശമലക്ഷപണാനി ഭർതുഃ |

അന്തർജലേന്ദുവികസൻമധുമാധവീനാം
 ഗന്ധേന ഖണ്ഡിതധിയോഽപ്യനിലം ക്ഷിപന്തഃ || 17 ||

പാരാവതാൻയഭൃതസാരസചക്രവാക -
 ദാത്യുഹഹംസശുകതിത്തിരിബർഹിണാം യഃ |
 കോലാഹലോ വിരമതേഽചിരമാത്രമുച്ചൈ -
 ര്ഭൃംഗാധിപേ ഹരികമാമിവ ഗായമാനേ || 18 ||

മന്ദാരകുന്ദകുരബോത്പലചമ്പകാർണ -
 പുന്നാഗനാഗബകുലാംബുജപാരിജാതാഃ |
 ഗന്ധേന്ദുർചിതേ തുലസികാഭരണേന തസ്യ
 യസ്മിംസ്തപഃ സുമനസോ ബഹു മാനയന്തി || 19 ||

യത്സങ്കുലം ഹരിപദാനതിമാത്രദ്യുഷ്ടൈ -
 ര്വൈദൂർയമാരകതഹേമമയൈർവിമാനൈഃ |
 യേഷാം ബൃഹത്കടിതടാഃ സ്ഥിതശോഭിമുഖ്യഃ
 കൃഷ്ണാത്മനാം ന രജ ആദധുരുത്സ്മയാദൈഃ || 20 ||

ശ്രീ രൂപിണീ ക്വണയതീ ചരണാരവിന്ദം
 ലീലാംബുജേന ഹരിസദ്മനി മുക്തദോഷാ |
 സംലക്ഷ്യതേ സ്ഫടികകുഡ്യ ഉപേതഹേമ്നി
 സമ്മാർജതീവ യദനുഗ്രഹണേന്ദ്രയയതഃ || 21 ||

വാപീഷു വിദ്രുമതടാസ്വമലാമൃതാപ്സു
 പ്രേഷ്യാൻവിതാ നിജവനേ തുലസീഭിരീശം |
 അഭ്യർചതീ സ്വലകമുന്നസമീക്ഷ്യ വക്ത്ര -
 മുച്ഛേഷിതം ഭഗവതേത്യമതാംഗ യച്ഛിഃ || 22 ||

യന്ന വ്രജന്ത്യുലഭിദോ രചനാനുവാദാ -
 ച്ഛുൺവന്തി യേന്ദ്രയവിഷയാഃ കുകമാ മതിഹ്നീഃ |

യാസ്തു ശ്രുതാ ഹതഭഗൈർന്യഭിരാത്തസാരാ -

സ്താംസ്താൻ ക്ഷിപന്ത്യശരണേഷു തമഃസു ഹന്ത || 23 ||

യേഭ്യർഥിതാമപി ച നോ നൃഗതിം പ്രപന്നാ

ജ്ഞാനം ച തത്ത്വവിഷയം സഹധർമ യത്ര |

നാരായണം ഭഗവതോ വിതരന്ത്യമുഷ്യ

സമ്മോഹിതാ വിതതയാ ബത മായയാ തേ || 24 ||

യച്ച വ്രജന്ത്യനിമിഷാമുഷഭാനുവൃത്തയാ

ദുരേയമാ ഹൃപരി നഃ സ്പൃഹണീയശീലാഃ |

ഭർതൂർഥിമഃ സുയശസഃ കഥനാനുരാഗ -

വൈക്ലവ്യബാഷ്പകലയാ പുലകീകൃതാംഗാഃ || 25 ||

തദ്വിശ്വഗുർവധികൃതം ഭുവനൈകവന്ദ്യം

ദിവ്യം വിചിത്രവിബുധാഗ്ര്യവിമാനശോചിഃ |

ആപുഃ പരാം മുദമപൂർവമുപേത്യ യോഗ -

മായാബലേന മൂനയസ്തദമോ വികുംഭം || 26 ||

തസ്മിന്നതീത്യ മൂനയഃ ഷഡ്സജ്ജമാനാഃ

കക്ഷാഃ സമാനവയസാവഥ സപ്തമായാം |

ദേവാവചക്ഷത ഗൃഹീതഗദൗ പരാർധ്യ -

കേയൂരകുണ്ഡലകിരീടവിടങ്കവേഷൗ || 27 ||

മത്തദ്വിരേഹവനമാലികയാ നിവീതൗ

വിൻയസ്തയാസിതചതുഷ്ടയബാഹുമധ്യേ |

വക്ത്രം ഭൂവാ കുടിലയാ സ്ഫുടനിർഗമാദ്യം

രക്തേക്ഷണേന ച മനാഗ്രഭസം ദധാനൗ || 28 ||

ദ്വാർയേതയോർനിവിവിശൂർമിഷതോരപൃഷ്ട്വാ

പൂർവാ യഥാ പുരടവജ്രകപാടികാ യാഃ |

സർവത്ര തേജവിഷമയാ മൂനയഃ സ്വദൃഷ്ട്യാ
യേ സഞ്ചരന്ത്യവിഹതാ വിഗതാഭിശങ്കാഃ || 29 ||

താൻ വീക്ഷ്യ വാതരശനാംശ്ചതുരഃ കുമാരാൻ
വൃദ്ധാൻശാർധവയസോ വിദിതാത്മതത്ത്വാൻ |
വേദേതേണ ചാസ്ഖലയതാമതദർഹണാംസ്തേ
തേജോ വിഹസ്യ ഭഗവത്പ്രതികുലശീലൗ || 30 ||

താഭ്യാം മിഷത്വനിമിഷേഷു നിഷിധ്യമാനാഃ
സ്വർഹത്തമാ ഹൃപി ഹരേഃ പ്രതിഹാരപാഭ്യാം |
ഊചുഃ സുഹൃത്തമദിദ്യക്ഷിതഭംഗ ഈഷ -
ത്കാമാനുജേന സഹസാ ത ഉപപ്ലുതാക്ഷാഃ || 31 ||

മൂനയ ഊചുഃ
കോ വാമിഹൈത്യ ഭഗവത്പരിചര്യയോച്ചൈ -
സ്തദ്ധർമിണാം നിവസതാം വിഷമഃ സ്വഭാവഃ |
തസ്മിൻ പ്രശാന്തപുരുഷേ ഗതവിഗ്രഹേ വാം
കോ വാസ്ത്വവത്കുഹകയോഃ പരിശങ്കനീയഃ || 32 ||

ന ഹ്യന്തരം ഭഗവതീഹ സമസ്തകുക്ഷാ -
വാത്മാനമാത്മനി നഭോ നഭസീവ ധീരാഃ |
പശ്യന്തി യത്ര യുവയോഃ സുരലിംഗിനോഃ കിം
വൃത്പാദിതം ഹൃദരഭേദി ഭയം യതോന്യസ്യ || 33 ||

തദ്ഭാമമുഷ്യ പരമസ്യ വികുംഭർതുഃ
കർതും പ്രകൃഷ്ടമിഹ ധീമഹി മന്ദധീഭ്യാം |
ലോകാനിതോ വ്രജതമന്തരഭാവദൃഷ്ട്യാ
പാപീയസസ്ത്രയ ഇമേ രിപവോന്യസ്യ യത്ര || 34 ||

തേഷാമിതീരിതമുഭാവവധാർയ ഘോരം

തം ബ്രഹ്മദണ്ഡമനിവാരണമസ്ത്രപുഗൈഃ |
സദ്യോ ഹരേരനുചരാവുരു ബിഭൃതസ്തത്
പാദഗ്രഹാവപതതാമതികാതരേണ || 35 ||

ഭൂയാദഘോനി ഭഗവദ്ഭിരകാരി ദണ്ഡാ

യോ നൗ ഹരേത സുരഹേലനമപ്യശേഷം |
മാ വോന്മുതാപകലയാ ഭഗവത്സ്മൃതിഘ്നോ
മോഹോ ദവേദിഹ തു നൗ വ്രജതോരധോധഃ || 36 ||

ഏവം തദൈവ ഭഗവാനരവിന്ദനാഭഃ

സ്വാനാം വിബുധ്യ സദതിക്രമമാർയഹൃദ്യഃ |
തസ്മിൻ യയൗ പരമഹംസമഹാമുനീനാ -
മൻവേഷണീയചരണൗ ചലയൻ സഹശ്രീഃ || 37 ||

തം ത്യാഗതം പ്രതിഹൃതൗപയികം സ്വപുംഭി -

സ്തേച്ഛക്ഷതാക്ഷവിഷയം സ്വസമാധിഭാഗ്യം |
ഹംസശ്രിയോർവൃജനയോഃ ശിവവായുലോല -
ച്ഛുഭ്രാതപത്രശശികേസരശീകരാംബു || 38 ||

കൃത്സ്നപ്രസാദസുമുഖം സ്പൃഹണീയധാമ -

സ്നേഹാവലോകകലയാ ഹൃദി സംസ്പൃശന്തം |
ശ്യാമേ പൃഥാവുരസി ശോഭിതയാ ശ്രിയാ സ്വ -
ശ്ചൂഡാമണിം സുഭഗയന്തമിവാത്മധിഷ്ഠ്യം || 39 ||

പീതാംശുകേ പൃഥുനിതംബിനി വിസ്മുരന്ത്യാ

കാഞ്ചാലിഭിർവിരുതയാ വനമാലയാ ച |
വൽഗുപ്രകോഷ്ഠവലയം വിനതാസുതാംസേ
വിന്യസ്തഹസ്തമിതരേണ ധുനാനമഞ്ജം || 40 ||

വിദ്യുത്ക്ഷിപൻമകരകുണ്ഡലമണ്ഡനാർഹ -
 ഗണ്ഡസ്ഥലോന്നസമുഖം മണിമത്കിരീടം |
 ദോർദണ്ഡഷണ്ഡവിവരേ ഹരതാ പരാർധ്യ -
 ഹാരേണ കന്ധരഗതേന ച കൗസ്തുഭേന || 41 ||

അത്രോപസൃഷ്ടമിതി ചോത്സ്മിതമിന്ദിരായാഃ
 സ്യാനാം ധിയാ വിരചിതം ബഹുസൗഷ്ഠവാഽഽം |
 മഹ്യം ഭവസ്യ ഭവതാം ച ഭജന്തമംഗം
 നേമൂർനിരീക്ഷ്യ നവിതൃപ്തദ്യശോ മുദാ കൈഃ || 42 ||

തസ്യാരവിന്ദനയനസ്യ പദാരവിന്ദ -
 കിഞ്ജൽകമിശ്രതുലസീമകരന്ദവായുഃ |
 അന്തർഗതഃ സ്വവിവരേണ ചകാര തേഷാം
 സങ്ഷോഭമക്ഷരജുഷാമപി ചിത്തതന്വോഃ || 43 ||

തേ വാ അമുഷ്യ വദനാസിതപദ്മകോശ -
 മുദ്വീക്ഷ്യ സുന്ദരതരാധരകുന്ദഹാസം |
 ലബ്ധാശിഷഃ പുനരവേക്ഷ്യ തദീയമംഘ്രി -
 ദ്വന്ദ്വം നഖാരുണമണിശ്രയണം നിദധൂഃ || 44 ||

പുംസാം ഗതിം മൃഗയതാമിഹ യോഗമാർഗൈ -
 ര്യാനാസ്പദം ബഹു മതം നയനാഭിരാമം |
 പൗംസ്നം വപുർദർശയാനമനന്യസിദ്ധൈ -
 രൗത്പത്തികൈഃ സമഗൃണൻ യുതമഷ്ടഭോഗൈഃ || 45 ||

കുമാരാ ഊചുഃ
 യോന്തർഹിതോ ഹൃദി ഗതോഽപി ദുരാത്മനാം ത്വം
 സോഽദ്യൈവ നോ നയനമൂലമനന്ത രാദ്ധഃ |

യർഹ്യേവ കർണവിവരേണ ഗുഹാം ഗതോ നഃ
പിത്രാനുവർണിതരഹാ ഭവദുദ്ഭവേന || 46 ||

തം ത്വാം വിദാമ ഭഗവൻ പരമാത്മതത്ത്വം
സത്തേന സമ്പ്രതി രതിം രചയന്തമേഷാം |
യത്തേനൂതാപവിദിതൈർദ്യുഘഭക്തിയോഗൈ -
രുദ്ഗ്രന്ഥയോ ഹൃദി വിദുർമുനയോ വിരാഗാഃ || 47 ||

നാത്യന്തികം വിഗണയന്ത്യപി തേ പ്രസാദം
കിന്ത്യന്യദർപിതഭയം ഭൂവ ഉന്നയൈസ്തേ |
യേംഗ ത്വദംഘ്രിശരണാ ഭവതഃ കഥായാഃ
കീർതന്യതീർഥയശസഃ കുശലാ രസജ്ഞാഃ || 48 ||

കാമം ഭവഃ സ്വവൃജിനൈർനിരയേഷു നഃ സ്താ -
ച്ഛേതോഽലിവദ്യദി നു തേ പദയോ രമേത |
വാചശ്ച നസ്തുലസിവദ്യദി ത്വേംഘ്രിശോഭാഃ
പൂർയേത തേ ഗുണഗണൈര്യദി കർണരന്ധ്രഃ || 49 ||

പ്രാദുശ്ചകർഥ യദിദം പുരുഹൂത രൂപം
തേനേശ നിർവൃതിമവാപുരലം ദൃശോ നഃ |
തസ്മാ ഇദം ഭഗവതേ നമ ഇദ്വിധേമ
യോനാത്മനാം ദുരുദയോ ഭഗവാൻ പ്രതീതഃ || 50 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ ജയവിജയയോഃ സനകാദിശാപോ നാമ
പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||